

El Bon Pastor

Revista per a preveres

Núm. 98

Febrer de 2018

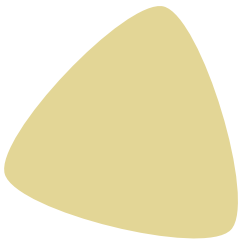
Any IX

Equip promotor: Agustí Borrell, Norbert Miracle,
Xavier Morlans, Joan Planellas, Armand Puig.

Correcció lingüística: Joaquim Claver.

Disseny original: Albert Fortuny.

Dipòsit Legal T- 1085 - 2014
revistaelbonpastor@gmail.com
www.elbonpastor.cat

Si voleu col·laborar econòmicament en el sosteniment i difusió de
la revista podeu fer els vostres donatius a
La Caixa 2100-0272-33-0101212882

Moltes gràcies

Pòrtic	4
ARMAND PUIG I TÀRRECH	
Un sol cor i una sola ànima	7
Una diplomàcia al servei de la pau	
NORBERT MIRACLE I FIGUEROLA	
Presents com el llevat	9
Llibertat amenaçada: ran d'una Proposició de Llei	
FRANCESC XAVIER BISBAL I TALLÓ	
Anunciar la Paraula	11
Es transfigurà davant d'ells	
RAMON SÀRRIES	
Al servei de l'altar	13
Els <i>Goigs</i> en la pietat del poble	
JOSEP MARIA VIÑOLAS ESTEVA	
Rentar els peus	15
Lourdes: Jo sóc la Immaculada Concepció (II)	
LLUÍS RUIZ BRICHS	
Un bisbe ens parla	18
Esperança per a un futur millor	
COORDINADORA PER TERRA SANTA	
Hem vist, hem llegit	20
Del Castellot de Viver a Queralt. Miscel·lània	
CARLES RIERA I FONTS	

Els dies 17,18 i 19 del proppassat gener ha tingut lloc a Barcelona el Congrés «Què va ser el '68?». L'organitzaven el Pontifici Comitè de Ciències Històriques, la Universitat de Barcelona i l'Ateneu Universitari Sant Pacià. Ha estat la primera aproximació feta a Barcelona sobre un moviment cultural i social de gran rellevància que va somoure els fonaments de la civilització occidental. Ho va fer breument i sense deixar massa rastre en el camp de la política. Tant és així que a París, després del maig del '68, que va durar aproximadament un mes, el govern del general de Gaulle no caigué i, ben al contrari, s'enfortí amb les eleccions que seguiren als fets. Va semblar que tot tornava a la «normalitat», però de fet ja res no va ser igual. Hi ha un abans i un després d'aquells dies en què els estudiants, fills de les classes mitjanes, amb una participació discreta dels treballadors i sota la desconfiança del, aleshores, totpoderós Partit Comunista, van prendre el timó de la història amb un seguit de missatges que posaven en qüestió el sistema vigent i pretenien trencar l'ordre establert. El món burgès de la postguerra era criticat pels qui eren fills del desenvolupament econòmic i social d'una Europa que es refeia ràpidament de la catàstrofe de la Segona Guerra Mundial. Aquí, a més, s'hi afegia la protesta contra el règim franquista que donava símptomes d'esgotament, però que encara aguantaria uns quants anys més.

Si bé no es pot parlar directament de revolució del '68 sinó més aviat de revolta, és evident que la gran pregunta del moment era si calia ser «reformista» o «revolucionari», és a dir, si calia anar de mica en mica o bé si la resposta era un daltabaix que sacsegés «el sistema» i fes néixer una altra realitat, nova, imaginativa, creativa, tan paradisiàca com poc definida. Era el moment de la utopia, i hom podia imaginar un món divers, alternatiu, en què tot seria bonic i extraordinari, en què la pau arribaria per si mateixa i en què les guerres es volatilitzarien com per art d'encanteri. La lectura atenta de la lletra de la cançó més famosa del moment, «Imagine» (1971), de John Lennon, que representa el somni californià i parisenc, fa veure com tot semblava molt fàcil. Com si la concupiscència no existís, com si tot fos pur voluntarisme pelagià. Només calia desitjar la pau perquè la pau arribés –i s'acabés la guerra del Vietnam, guerra cruel i cruenta, blasmada pels joves d'arreu del món. Eren aquells mateixos joves que penjaven el pòster del Che Guevara a l'habitació, i llegien en aquella imatge mítica del guerriller mort el 1967 el model del revolucionari mundial. El marxisme era la ideologia dominant, i el Che servia d'icona al Jesús revolucionari en què molts somiaven. La secularització encara no havia arribat, i la simbologia revolucionària integrava també el cristianisme. Eren encara temps de cristiandat.

L'home més atent de l'època va ser, potser, el Papa Pau VI. L'any 1970 va demanar a un grup de reflexió que la Companyia de Jesús tenia a París que analitzés què hi havia darrere

el terme «sistema» i com calia valorar les dues opcions possibles (revolució i reforma). El Papa Montini s'adonava del que passava i provava de comprendre-ho, és a dir, anava més enllà de la por, la queixa o el silenci. A la *Populorum Progressio* (1967), que juntament amb l'*Ecclesiam Suam* (1964) i la *Evangelii Nuntiandi* (1975) són els documents paradigmàtics del seu pontificat, Pau VI emprava l'expressió «humanisme integral», que era una aposta decidida per la dignitat de la persona, pels seus drets inalienables, per la dignitat dels pobres, per la pau i per la vida en totes les seves formes. D'una certa manera, era una resposta *avant la lettre* al '68. El maig parisenc era anticapitalista però limitava el projecte de transformació a les estructures, cridava a favor del canvi però en el fons no es comprometia a fer-lo possible de manera personal. Era una utopia bella i poderosa, capaç d'arrossegar molta gent, però que tot ho reduïa a la política sense adonar-se que si una idea es converteix en ideologia queda ofegada, a curt o a llarg termini. Aquest va ser el drama del marxisme, que s'acabà autocolapsant.

La resposta no ideològica només és una: l'Evangelí de Jesús, l'humanisme que surt de l'Evangelí i salva l'home i la humanitat. Una Església esquinçada per la contraposició entre conservadors i progressistes i ferida per l'onada de secularitzacions –el 20% dels preveres del món, que conegué el seu pic l'any 1969– havia de dir una paraula consistent després dels primers deu anys de Postconcili. Aquells anys van resultar intensos pel que fa a l'aplicació de les disposicions conciliars (litúrgiques, acadèmiques, disciplinars) però van veure com sorgia en l'Església el fenomen de la contestació, directament relacionat amb la revolta del '68 i empeltat, en part, de marxisme. L'Església no és immune al que passa en el món i el Papa, en un moment delicat, després d'una recepció difícil de l'encíclica *Humanae Vitae* (1968), va dissenyar un projecte d'Església per als propers anys: l'exhortació postsinodal *Evangelii Nuntiandi*. Faig notar que el pensament del Papa Montini és a la base del document programàtic del Papa Francesc, l'exhortació postsinodal *Evangelii Gaudium* (2013), que, com aquell, és una resposta als desafiaments presents, ara concretats en el món global i globalitzat, vigent en les societats contemporànies. El mot d'ordre, Església en sortida, és deutor de l'anunci o comunicació de l'Evangelí, el repte proposat per Pau VI i que serveix de títol del seu document. En el segon gran tema de la *Evangelii Gaudium*, la centralitat dels pobres, hi ressonen igualment el Concili i l'actitud de Pau VI en el seu viatge a l'Índia o davant els «campesinos» de Bogotà: els pobres, reconeixia el Papa, són la carn mateixa de Crist!

El món actual és fill del '68. Els costums, les maneres de viure, el paper de la dona en la societat, les relacions entre les persones, la decisió com a element inalienable de la vida, la sexualitat, tot allò que pertany al terreny de l'ètica personal i col·lectiva, està molt influït pels canvis que explotaren ara fa cinquanta anys. El '68 va ser una explosió de llibertat i de creativitat, i el desig de construir un món divers, alliberat de la tradició, va marcar els esperits. Particularment, el '68 va suposar una crisi de l'autoritat i de les autoritats. El paper de les institucions va ser posat en qüestió, i un corrent de crítica a les estructures de poder va recórrer el planeta. Dins l'Església, això es va concretar en una crítica a l'autoritat del Papa i

dels bisbes, però també dels superiors i, en el món acadèmic, dels docents. L'assemblea permanent s'instal·là a les facultats i alguns professors hagueren de plegar o foren durament sacsejats.

L'esperit de l'època amb relació a l'autoritat va entrar dins l'Església, i s'hi va instal·lar. Em refereixo en concret a l'adhesió que mereix el magisteri papal per part dels qui ens diem catòlics i estem en comunió profunda amb la seu de Pere. Curiosament, mentre que en els anys '60, '70 i '80 la crítica frontal al magisteri papal i a la seva figura va venir per part d'una contestació de tipus progressista, al final dels anys '80 es va consumir el cisma de l'arquebisbe Marcel Lefebvre i dels seus seguidors (1988). El trencament de la comunió per part de Lefebvre, fruit del seu rebuig frontal al magisteri conciliar i papal, va comportar l'única excomunió dels últims cinquanta anys, decretada pel Papa Joan Pau II. Penso, però, que en els darrers anys la crítica a l'autoritat, provinent del '68, ha interferit en algunes reaccions que s'han produït amb relació al Papa Francesc. Paradoxalment, en nom de la doctrina catòlica alguns s'han oposat públicament als ensenyaments del Sant Pare, que és el fonament i principi de la catolicitat. L'esperit del '68 no és mort, ni que sigui des de postulats inversos als que van moure l'última gran revolució cultural que ha afectat Occident! Transitar pel '68 significa, en qualsevol cas, recórrer el passat i el present de la nostra cultura, reconèixer-hi la petja de l'esperit del temps i ser capaços d'articular un projecte de transformació dels cors i del món que es troba en l'entranya de l'Evangeli de Jesús.

ARMAND PUIG I TÀRRECH

Rector de l'Ateneu Universitari Sant Pacià

Una diplomàcia al servei de la pau

El dia 8 de gener en la trobada anyal amb el cos diplomàtic acreditat davant la Santa Seu, el Papa Francesc va exposar de quina manera la Santa Seu cerca «afavorir el benestar espiritual i material de la persona humana i la promoció del bé comú». Després de recordar que el 2018 se celebrarà el centenari de la fi de la Primera Guerra Mundial, «un conflicte que va redibuixar el rostre d'Europa i del món sencer, amb l'aparició de nous Estats en els llocs dels antics Imperis», Francesc va assenyalar que de les cendres d'aquella guerra se'n poden extreure dos grans ensenyaments, que malauradament no es van saber llegir en aquell moment i que tenen una gran validesa també avui. El primer és que «guanyar no significa mai humiliar el rival derrotat»; el segon és que «la pau es consolida quan les nacions es confronten en un clima d'igualtat».

Tot recordant l'encíclica de Joan XXIII, *Pacem in terris*, el Papa adverteix que «la pau no es construeix com l'afirmació del poder del vencedor sobre el vençut». I que «allò que dissuadeix de futures agressions no és la llei del temor, sinó la força del seny serè que estimula el diàleg i la comprensió mútua per a sanar les diferències».

La Santa Seu ha treballat incansablement per la pau en totes les regions del món durant aquests darrers segles. Ho resumeix molt bé el cardenal Secretari d'Estat, Mons. Pietro Parolin, en una lliçó magistral pronunciada a la Universitat Gregoriana el mes de març de 2015 amb el títol: «L'activitat diplomàtica de la Santa Seu al servei de la Pau».

Al segle XIX la Santa Seu va tenir una mitjanceria en la guerra franco-prusiana (1870), va arbitrar entre Alemanya i Espanya sobre les Illes Carolines (1885), va arbitrar entre Perú i Equador sobre fronteres (1893), va mitjançar entre Gran Bretanya i Veneçuela sobre les fronteres de la Guyana (1894), va arbitrar en el conflicte fronterer entre Haití i la República Dominicana (1895), va intervenir per evitar la guerra entre Espanya i EEUU per la qüestió de Cuba (1898). Al segle XX va arbitrar en la disputa argentinoxilena per les fronteres (1900-1903), entre Colòmbia i Perú (1905), entre Colòmbia i Equador (1906), en la disputa entre Brasil i Bolívia i entre Brasil i Perú (1909-1910), i la més propera i important mediació en la disputa xilenoargentina sobre el canal de Beagle (1978-1984).

Tant a la Primera Guerra Mundial amb Benet XV, com a la Segona Guerra Mundial amb Pius XI i Pius XII, la diplomàcia de la Santa Seu es multiplicà per aconseguir la pau i l'ajut humanitari als soldats i a les víctimes de l'horror. Les monografies històriques, que en els darrers anys s'han publicat, expliquen el gran treball de la diplomàcia de la Santa Seu durant les guerres mundials i com malauradament no va ser suficientment escoltada.

Més proper a nosaltres, Joan Pau II ja al segle XXI apel·lava a la pau amb paraules contundents: «"NO a la GUERRA"! La guerra no és mai una simple fatalitat. És sempre una derrota de la humanitat. El dret internacional, el diàleg lleial, la solidaritat entre els Estats, l'exercici tan noble de la diplomàcia, són els mitjans dignes de l'home i les nacions per solucionar les seves conteses», i enviava els seus cardenals legats, Laghi i Etchegaray, a negociar amb el president nord-americà i l'iraquià per evitar una guerra que ha portat grans sofriments a tot l'Orient Mitjà.

Joan Pau II estava convençut que el diàleg i la transició pacífica són el camí per arribar a la pau i la llibertat. Malauradament el «trio de les Açores», amb Bush, Blair i Aznar i el portuguès Durao Barroso d'amfitrió, preferiren abocar el món a una absurda guerra, decisió per la qual molts juristes pensen que aquests governants mereixerien ser jutjats per un tribunal penal internacional.

A més dels conflictes internacionals, la Santa Seu en estreta relació amb els episcopats locals ha vetllat perquè hi hagi diàleg i concòrdia en aquells països on s'han produït greus conflictes interns que podien acabar en enfrontaments. La llista seria interminable: Filipines, Haití, Moçambic, Timor Oriental... I en molts casos la intervenció de la Santa Seu ha estat decisiva per trobar vies de solució i evitar la guerra.

A Catalunya i a Espanya estem vivim un complex conflicte polític. Són molts mesos de tensió continuada que no semblen trobar una sortida acceptable per totes les parts. Amb relació a la situació política de Catalunya, el secretari d'Estat, cardenal Parolin, va manifestar el passat 16 de gener, en una entrevista al setmanari *Catalunya Cristiana*, que «el que fa l'Església és animar les parts perquè continuïn parlant i escoltant-se».

En el discurs d'enguany al cos diplomàtic, Francesc reitera la convicció que Joan XXIII ja va expressar «que les diferències que eventualment sorgeixin entre els pobles han de resoldre's no amb les armes, sinó per mitjà de negociacions», i després d'enumerar algunes de les regions del món on pot esclatar una guerra, recorda que «també dintre de contextos nacionals, l'obertura i la disponibilitat de l'encontre són essencials».

La diplomàcia de la Santa Seu recorda que cal parlar i escoltar. Potser ha arribat l'hora que la diplomàcia del Papa ens ajudi a trobar un desllorigador per sortir de l'atzucac en què ens trobem.

NORBERT MIRACLE I FIGUEROLA

Prevere de l'arquebisbat de Tarragona

Rector del Seminari Major Interdiocesà

Llibertat amenaçada: ran d'una proposició de Llei

La vida quotidiana ha experimentat un vertiginós canvi en els darrers 50 anys. Que un home s'ocupés de la cuina de la casa, portés un cotxet amb el seu fill o canviés els bolquers d'un nadó era impensable. Que hi hagués un nombre considerable de dones amb tasques destacades de responsabilitat política, intel·lectual, científica o econòmica, també.

No hi ha dubte que moltes de les funcions que històricament s'han lligat a l'home o a la dona tenen un marcat i estricte caràcter cultural i que han anat evolucionant al llarg del temps i, en molts casos, de manera positiva i evitant discriminacions injustes.

De manera anàloga podríem dir el mateix dels homosexuals que, en tant que persones humanes, tenen els mateixos drets que les altres i no han de ser objecte de "discriminacions injustes" (CEC, 2358) que, sens dubte, han sofert al llarg de la història.

Sobre el paper l'ordenament jurídic espanyol no preveu cap discriminació a la dona, als homosexuals o altres persones. Segurament en el terreny social manca molt a fer: equiparació de salaris per la mateixa feina, llenguatge ofensiu, mentalitat de domini, cosificació de l'altre, etc.

Diria que les línies precedents no contradiuen la doctrina catòlica ans al contrari, podrien ser subscrietes per la immensa majoria dels nostres contemporanis que, curiosament, segurament pensen que l'Església és la força social número u contrària a aquests principis.

Com en molts temes semblants, es juga amb la confusió: la de barrejar la no discriminació amb la imposició d'una ideologia. I tot això té relació amb el que ens ocupa en aquest article: la *Proposició de Llei contra la discriminació per orientació sexual, identitat o expressió de gènere i característiques sexuals, i d'igualtat social de lesbianes, gais, bisexuals, transsexuals, transgènere i intersexuals*, presentat pel grup parlamentari de *Unidos Podemos-En Comú Podem-En Marea*.

Una minoria és militant a favor de la ideologia de gènere, i una majoria social l'està assumint acríticament. I això preocupa molt al Papa Francesc i a l'Episcopat. La proposició de Llei, que està en la fase d'esmenes, en cas de tirar endavant suposaria no evitar discriminacions injustes sinó convertir un model antropològic -el de la ideologia de gènere- que és absolutament qüestionable i reprovable, en ideologia oficial de l'Estat Espanyol.

Explicar en què consisteix aquesta ideologia sobrepassa aquest article. Intentaré dir-ne el nucli, citant els bisbes portuguesos: "l'ésser masculí o femení no és més que una construcció mental, més o menys interessada i artificial, que, ara, interessaria desconstruir" (carta pastoral del 14 de novembre de 2003). Som homes i dones no d'acord amb la dimensió biològica en la qual naixem, sinó segons un procés de socialització injusta, artificial i opresso-

ra. Cal acabar amb aquesta diferenciació cultural entre home i dona. I no només cal des-
construir això sinó promoure la construcció d'un model alternatiu. Les forces repressores
de la societat no haurien d'impedir amb condicionaments culturals la llibertat de realitza-
ció de cadascú: triar ser home, ser dona, ser asexual o el que sigui.

D'entrada, si algú vol viure en aquest nou model antropològic, el podríem intentar convèn-
cer que està equivocat: sense negar que hi ha adherències culturals en els rols masculí i fe-
mení (com hem dit abans), la masculinitat i la feminitat no es poden reduir a cultura. La po-
laritat sexual i la reciprocitat d'ambdós sexes formen part invariablement de la naturalesa
humana (que és molt més que biologia). I podríem buscar moltes raons científiques, antro-
pològiques i de sentit comú per argumentar-ho: que tot és pura ideologia que contradiu la
realitat, i que això és molt perillós.

Però que una minoria que visqui en un model antropològic arriscat no és el problema. El
problema ara és que aquesta minoria pretén convertir-la, a través de la Proposició de Llei,
en l'única ideologia vàlida que ha de defensar-se en l'àmbit polític, educatiu, dels mitjans de
comunicació, sanitari, de la funció pública, esports, geriàtrics, temps lliure, en la judicatura.
En definitiva en tots els àmbits de la societat i amb una especial atenció al llenguatge. I cas-
tigar amb severíssimes mesures de control (criteris per donar subvencions, amenaça de
tancament d'activitat) a qui pensa diferent. Els adjectius de *lliberticida* i *totalitària* aplicat a
aquesta proposició de llei no són pas una afirmació lleugera.

S'haurà de veure com evoluciona la tramitació i la posició dels diferents grups polítics, molt
pressionats pels *lobbies* favorables a la ideologia de gènere i els mitjans de comunicació,
que dominen l'opinió pública. Tot això és molt preocupant i caldrà fer sens dubte una nota-
ble labor pedagògica a l'hora d'oposar-se a aquest projecte.

FRANCESC XAVIER BISBAL I TALLÓ

Prevere del bisbat de Vic

Delegat diocesà de mitjans de comunicació social

Es transfigurà davant d'ells

Durant la Quaresma, l'Església ens acompanya amb una sàvia pedagogia espiritual, adreçada a conèixer millor la personalitat divina i humana de Jesucrist i a seguir-lo més decididament.

El primer diumenge, el contemplem en l'austeritat del desert, on és temptat per Satanàs. En el segon, admirem la Transfiguració de Jesús, la visió anticipada de la glòria.

Enguany, en el leccionari B, llegim el relat de Sant Marc. Una aproximació al text podria fer-se comparant el relat de Marc amb el dels altres dos sinòptics:

- El text comença amb una precisió de temps: *«sis dies després»*(Lluc escriurà *“uns vuit dies després...”*).

Cal interpretar els sis dies en referència a Mc 8,29, on Pere fa la confessió de fe en Jesús: *«Tu ets el Messies»*.

- Jesús pren amb ell tres dels seus deixebles: Pere, Jaume i Joan. Els mateixos que seran presents en retornar a la vida la filla de Jaire i en l'agonia de Getsemaní.

- La muntanya alta, des d'època primitiva, s'ha identificat amb el Tabor, a uns 16 quilòmetres al sud-oest del llac de Galilea. Però solament té uns 588 metres. Per això, hi ha autors que prefereixen relacionar-la amb l'Hermon (2.760 metres), a uns 19 quilòmetres al nord-est de Cesarea de Filip, o alguna altra de les muntanyes de la zona, al nord del país. De fet, si ens deixem portar per la tradició dels pelegrins, ens decantarem pel Tabor.

Respecte a aquesta informació, Lluc només parla de muntanya, no diu alta. En canvi afegeix que hi varen pujar a pregar.

- Estant allí es transfigurà davant els apòstols: *«els seus vestits es tornaren resplendents i tant blancs que cap tintorer no hauria pogut blanquejar-los...»*

Marc només parla dels vestits. Mateu i Lluc hi afegeixen: la cara, que es tornà com el sol, i els vestits blancs com la llum. Vestits resplendents, els trobem també als dos homes (àngels) que s'apareixen a les dones al sepulcre el diumenge de Pasqua.

- En aquestes circumstàncies, s'apareixen Moisès i Elies, que conversaven amb Jesús.

Lluc parla primer de dos homes. Després dirà que són Moisès i Elies. I afegeix el tema de la conversa: *«la partença de Jesús que s'havia d'acomplir a Jerusalem»*.

I ens dirà encara que a Pere i els apòstols els vencia la son, però es van desvetllar i van veure la glòria de Jesús i dels dos homes.

- La intervenció de Pere: *«Rabí. És bo que estiguem aquí dalt. Hi farem tres cabanes, una per a tu...»*

El Rabí de Marc, a Mateu és Senyor i a Lluc és Mestre. La resta de la frase és idèntica als tres. Però, a l'hora de proposar fer cabanes, Mateu ho fa en primera persona: «hi faré», condicionat a la voluntat de Jesús: «si vols». Marc i Lluc ho redacten en plural i sense condicions: «Hi farem tres cabanes...». Marc matisa que no sabia què es deia d'esglaiats que estaven.

- I ara els cobreix un núvol. Per a Mateu el núvol era lluminós. Per a Lluc els provoca esglai veure que entraven en el núvol.

- Del núvol se sent una veu que cada evangelista recull amb paraules diferents, encara que tots reproduint amb més o menys exactitud la veu del Pare en el Baptisme del Jordà. Amb una diferència important: aquí afegeix *«escolteu-lo»*.

- Mateu puntualitza la reacció dels apòstols en sentir la veu: *«es van prostrar amb el front fins a terra plens de temor»*. Jesús els torna a la realitat amb una frase afectuosa: *«Aixequewos, no tingueu por»*.

-Després d'això ja no veuen ningú més sinó Jesús tot sol.

-Marc i Mateu mencionen el retorn de la muntanya amb l'ordre de Jesús de no explicar a ningú res del que havien vist. Mateu transcriu la frase de Jesús: *«No digueu res a ningú d'aquesta visió fins que el Fill de l'home hagi ressuscitat d'entre els morts»*. Marc i Lluc precisen que ells guardaren el secret. I Marc afegeix encara: que els apòstols discutien entre ells *«què volia dir allò de ressuscitar d'entre els morts»*.

Fins aquí el relat de la Transfiguració que llegim el segon diumenge de Quaresma.

Més enllà de la interpretació que se'n vulgui fer (relat històric, una visió, un text simbòlic, un anunci escatològic...) hi podem trobar una experiència religiosa inefable d'oració i d'aprofundiment en la persona de Jesús.

RAMON SÀRRIES

Prevere del bisbat d'Urgell

Arxiprest de les Valls d'Andorra

Els Goigs en la pietat del poble.

El nostre gran músic Pau Casals deia que “recollir i publicar els goigs tradicionals és un pas nou cap al retrobament de l'ànima del poble”. Aquestes composicions poètiques i populars, les trobem en quasi totes les esglésies, ermites i capelles dels nostres pobles i ciutats. Han estat en el passat i són en el present escrits per a ser cantats en lloança a Déu, la Mare de Déu, els àngels i els sants. Els fidels devots els canten sobretot en la seva diada, sigui en festes majors o aplecs.

Aquesta tradició de cantar els Goigs i de tenir-los impresos en un format molt característic, la trobem sobretot en els territoris de l'antic Regne d'Aragó. En altres llocs d'Espanya no se'n troben gaires i la devoció popular deriva més cap a himnes o poemes de diversos tipus.

Quin és el seu origen? Sembla que la popularitat d'aquests cants ve del segle XV o XVI i per la devoció a la Mare de Déu del Roser. Se li cantaven els “set goigs” o “alegries” que va tenir Maria i d'aquí ve el nom de “Goigs”. Entre aquests “Goigs” cal destacar la invitació de l'àngel a Maria a alegrar-se en el moment de l'anunciació. En aplicar aquest cant a altres devocions, encara que es diguin Goigs, a vegades toquen temes dolorosos com en el cas de la Passió de Crist o les descripcions del martiri d'alguns sants.

Alguns dels nostres grans poetes —Mn. Cinto, Joan Maragall, Mn. Pere Ribot, Josep Carner i molts altres— han fet d'aquests cants o pregàries populars una bona obra poètica. La majoria de lletres, però, provenen d'autors anònims, moltes vegades dels rectors dels corresponents pobles.

Segons el doctor en Humanitats Ignasi Moreta, *“els goigs no ens serveixen per saber qui és Déu, però sí per saber com els homes s'hi han relacionat, perquè des de la fi de l'Edat Mitjana han estat una manera concreta d'adreçar-se a la divinitat... Aquests cants religiosos de lloança i petició adreçats a Déu per mitjà normalment d'alguna mediació mariana, angèlica o santoral, d'acord amb unes característiques literàries i musicals que els singularitzen entre els diversos gèneres de poesia religiosa popular conreats als territoris de parla catalana, han servit a nombroses generacions per elevar al cel la seva llista de desitjos. La història del llenguatge religiós no pot prescindir d'un corpus textual tan valuós”*.

Solen estar impresos en un full de paper i en el format característic que tots coneixem. Gràcies a aquests fulls sabem detalls de la vida dels sants, de la història d'esglésies, ermites o capelles. Els lingüistes hi poden descobrir l'evolució del llenguatge. Els artistes poden gaudir d'uns gravats impresos, sovint de gran bellesa. Els músics hi descobreixen el seu valor musical i melodies que s'han fet populars. Altres en valoren les tècniques d'impressió o el seu atractiu col·leccionista...

Però per sobre de tot això, amb paraules de l'Arquebisbe de Tarragona, els goigs són *“una formosa manera de pregar”*. Es lloa a Déu, a vegades per la intercessió de la Mare de Déu o d'algun sant, tot cantant amb alegria i esperança. Són una manera de fer comunitat, perquè els goigs estan pensats per a ser cantats col·lectivament. Tot i que hi ha lletres i músiques que són les mateixes a tot arreu, moltes són pròpies de cada lloc, amb maneres de dir i d'expressar-se més apreciades pels fidels. La major part dels Goigs han estat escrits quan la litúrgia era en llatí i aquests cants en llengua vernacla, cantats dins l'església, són una bonica manifestació del sentir religiós del nostre poble i de les arrels cristianes de Catalunya.

Els rectors de les parròquies van canviant amb el temps i per això cal que els “nous rectors” coneguin i donin continuïtat a aquests cants, fruit de la pietat popular, que porten en definitiva a estimar més la nostra fe cristiana i a expressar-la públicament.

En un moment que hi ha un bon afany col·leccionista d'aquests Goigs, cosa molt lloable, també cal que aquests no perdin la seva finalitat de ser cantats pel poble per acudir a Déu, a la Mare de Déu o als sants d'una manera tan nostra i tan maca.

JOSEP MARIA VIÑOLAS ESTEVA

Prevere de la Prelatura de la Santa Creu i Opus Dei. Girona.

Lourdes: Jo sóc la Immaculada Concepció (II)

El 8 de desembre de l'any 1854 l'Església havia definit el dogma de la Immaculada Concepció de la Mare de Déu. Aquesta data és igualment significativa per al Pare Peyramale, ja que va ser aquell mateix dia en què havia estat nomenat bisbe de Lourdes. Bernardeta, per contra, que no sabia res de religió, ignora tot sobre aquest tema del dogma, no sap res sobre aquest nom, i encara menys sobre el seu significat, encara que la Senyora li hagi dit en la seva pròpia llengua, el dialecte de Lourdes. Per a ella, el nom que acaba de sentir la remet directament a una persona en tota l'especificitat i la densitat del seu ser. Per a la nena es tracta de la relació que ella viu amb aquesta senyora, i això succeeix en el més profund d'ella mateixa. Per a Bernardeta la transmissió d'aquest nom no es basa en la comprensió que ella en podia tenir, sinó més bé en l'alegria que li produeix i que ella irradia, manifestant així quelcom del seu contingut. Els enamorats saben això. Per a ells, el sentit de les paraules no es basa tant en els conceptes, sinó més aviat en l'experiència que ells viuen i que ells fan present. En veure que Bernardeta li transmet la paraula misteriosa que ella mateixa acaba de rebre, el Pare Peyramale, té aquest tipus d'experiència. Diu el Senyor per boca del seu profeta: «Tal com la pluja i la neu cauen del cel i no hi tornen, sinó que amaren la terra i la fecunden, i la fan germinar fins que dona llavor als sembradors i pa per a aliment, així serà la paraula que surt dels meus llavis: no tornarà a mi infecunda. Realitzarà el que jo volia, complirà la missió que jo li havia confiat.» (Is 55, 10-11). Però què signifiquen les paraules misterioses que Bernardeta rep de la mateixa boca de Maria?

Jo sóc. És Déu qui es revela d'aquesta manera a Moisès, a la llum de l'esbarzer ardent: "Jo sóc el que Sóc" (Ex 3, 14). Per fer-nos comprendre qui és el Fill de Déu, Jesús proclama repetides vegades: "Jo sóc". "Abans que Abraham existís, Jo sóc" (Jn 8, 58; veure també Jn 8, 28, Jn 13, 19). Perquè puguem ser remesos a la seva divinitat, Jesús diu també: "Jo sóc el camí, la veritat i la vida" (Jn 14, 6); "Jo sóc la Resurrecció" (Jn 11, 25); "Jo sóc la llum del món" (Jn 8, 12); "Jo sóc el Pa de vida" (Jn 6,48). Maria es presenta, doncs, a la manera de Jesús en la seva relació amb Déu, en la seva relació amb el seu Fill.

Immaculada. No es tracta aquí d'un adjectiu sinó d'un nom que remet no només a un atribut o una característica, sinó a una realitat, la de la creació inicial, i més encara, la de la creació última. Amb la Immaculada ens és desvetllat el compliment de la nostra humanitat, ja que Maria n'és el signe primer. La Immaculada és l'ésser humà que participa plenament, sense cap obstacle, sense el menor impediment, del que Déu és. És per això que sant Pau dona gràcies a Déu: "Beneït sigui el Déu i Pare de nostre Senyor Jesucrist, que ens ha beneït en Crist amb tota mena de benediccions espirituals dalt al cel. Ens escollí en ell abans de crear el món, perquè fóssim sants, irrepressibles als seus ulls. Per amor ens destinà a ser

fills seus per Jesucrist, segons la seva benèvola decisió, a lloança i glòria de la gràcia que ens ha concedit en el seu Estimat.” (Ef 1, 3-6).

Concepció. La concepció està relacionada amb la vida. És, en efecte, el fet de rebre la vida, concebent. La concepció és, per tant, al mateix temps, fruit rebut i fruit donat. És un fruit que dóna fruit. Maria és relativa a Déu, de qui ella rep la vida i de qui ella transmet la vida. Maria rep tot de Déu i, al seu torn, torna a donar tot el que ella ha rebut de Déu. En rebre Déu, dóna Déu.

Crist és l'Home Nou (Ef 2, 15). La seva existència no està dominada per la carn, sinó que és una contínua victòria de l'esperit sobre la carn. Sent la primera de les creients, Maria participa plenament, perfectament de l'Home Nou, per la seva unió al misteri de la mort i resurrecció de Crist, en el misteri de la creu. Ella és el reflex pur de l'Home Nou i, en això, imatge de l'Església i de tot batejat.

Contemplar la qui ha dit a Bernardeta: “Jo sóc la Immaculada Concepció”, és contemplar la humanitat nova, re-creada per la creu de Crist. “Llavors vaig veure baixar del cel, venint de Déu, la ciutat santa, la nova Jerusalem, abillada com una núvia que s’engalana per al seu espòs. I vaig sentir una veu forta que proclamava des del tron: Aquest és el tabernacle on Déu habitarà amb els homes. Ells seran el seu poble, i el seu Déu serà “Déu que és amb ells”. Eixugarà totes les llàgrimes dels seus ulls, i no existirà més la mort, ni dol, ni crits, ni sofriment. Perquè les coses d’abans han passat.” (Ap 21,2-4).

En dir a Bernardeta: "Jo sóc la Immaculada Concepció", Maria fa ressonar al nostre món un immens crit d'esperança. El mal i la mort no tenen ja així l'última paraula, ja que per voluntat de Déu “on abundà el pecat, sobreabundà la gràcia” (Rm 5, 20). Per a Bernardeta, això no és de l'ordre de les idees, dels conceptes. En efecte, sentir dir “Jo sóc la Immaculada Concepció” fa comprendre a Bernardeta que aquesta Senyora que se li apareix és, en certa manera, “l'altre món”, tal com ella li representa, sense deformat res, sense limitació, sense amagar res. És, a més, el que fa dir a un dels capellans de Lourdes, el Pare Duboué, aquesta magnífica afirmació: “El futur de Lourdes, és la Immaculada Concepció”. És cert, però cal anar fins al final i dir: “El futur de la humanitat, és la Immaculada Concepció”.

Això és el que ha de permetre a cada batejat, a cada persona que té accés al tresor rebut per Bernardeta, tenir una mirada positiva, optimista, confiada sobre el seu futur i el de la humanitat. En efecte, ja que Déu no ha creat el Mal, ni el desitja, Ell ha triomfat per sempre sobre el mal, per la creu del seu Fill, Jesucrist. Des de llavors, el sentit de tota vida cristiana és unir-se el més íntimament possible al Crist, vencedor del Mal.

Això ha de conduir tot batejat a prendre compromisos concrets, coherents amb aquella que va dir: "Jo sóc la Immaculada Concepció". Per als cristians, lluitar contra el Mal sota totes les seves formes, no és una opció, sinó un deure, una obligació, una necessitat que els concerneix. Hem de lluitar contra la injustícia, la violència, la misèria. Hem de comprometre'ns a favor de la vida. Hem de protegir el nostre medi ambient. Hem de ser artesans de la pau.

Hem d'actuar a favor de l'home, de la dignitat de tota persona humana. Hem de treballar per fer retrocedir el Mal, la malaltia, la dissort, la maldat. Cadascú ha de trobar el terreny on realitzar la seva acció i tots han de portar els seus compromisos a l'oració, al mateix temps que fan present la seva oració en els seus compromisos, perquè les seves accions romanguin unides a Crist en la contemplació d'aquella que diu: "Jo sóc la Immaculada Concepció".

LLUÍS RUIZ BRICHs

*Prevere del bisbat de Solsona
Consiliari de l'Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes*

Esperança per a un futur millor

Hem vingut a Terra Santa per trobar els seus joves, escoltar la seva veu i pregar per la justícia i la pau. Malgrat la continuïtat d'aquest conflicte destructiu i els enfocaments de tants poderosos que causen divisió, la nostra fe en Déu és font d'esperança per aquest futur millor que desitgen els joves d'aquesta terra. Durant aquesta setmana hem estat testimonis i hem conegut la seva lluita per aconseguir el seu somni.

Als joves de Gaza se'ls continua robant qualsevol expectativa de futur per l'allargament del bloqueig que, indiscriminadament, els nega l'oportunitat de desenvolupar-se. Els joves de Cisjordània continuen patint en la seva vida quotidiana la violació de la seva dignitat; una situació que ha esdevingut normal per l'ocupació.

La vida dels joves als territoris de Palestina està arruïnada per l'atur laboral. El Papa Francesc ha denunciat reiteradament que la falta de llocs de treball és un dels majors obstacles que impedeixen als joves d'avui desenvolupar tot el seu potencial.

També molts joves israelians, amb els quals ens hem trobat en escoles i universitats, reconeixen que estan vivint a l'ombra d'un conflicte que ells no han creat i que no desitgen. Hem escoltat joves d'ambdós costats que comparteixen la mateixa aspiració per una coexistència pacífica, tot i que encaren realitats completament diferents, amb poques oportunitats fins i tot per trobar-se o comprendre les esperances i temors d'uns i d'altres.

Per a tota una generació, l'expectativa de la pau s'ha allunyat encara més per decisions inacceptables des del punt de vista moral o legal; en particular pel recent greuge a l'estatus de Jerusalem, reconegut internacionalment, que és una ciutat sagrada per a jueus, cristians i musulmans.

Els joves de Terra Santa s'han vist sistemàticament defraudats pels seus propis líders i per la comunitat internacional. El seu desencís, del qual hem estat testimonis, està completament justificat, la qual cosa és un senyal que ells conserven la convicció que cal lluitar per un canvi.

A Cisjordània, Gaza i Israel, els joves mantenen viva l'esperança a través de la seva resiliència i el seu coratge. La comunitat cristiana local, tot i ser petita en nombre, és part integrant d'aquesta terra, no només per la contribució dels mateixos joves, sinó també a través del seu servei a tots els joves.

Són els joves els qui s'atreveixen a promoure la justícia i a desafiar les divisions que els han estat imposades. Són les escoles i els projectes pels joves els que estan enderrocant barres i preparant la societat per créixer en tolerància. Són els joves voluntaris, com els que

treballen a Betlem, amb L'Arca de Jean Vanier, a Beit Emmaús a Qubeibeh, i amb els ordes religiosos a Gaza, els que estan demostrant humanitat en aquesta societat ferida.

Compartim l'esperança dels joves de Terra Santa i reconeixem el seu paper essencial en la promoció de la pau. Són ells els qui ens han ajudat a veure realitats ben dures a través dels seus ulls. I per això convidem les comunitats dels nostres països perquè actuïn en solidaritat amb ells:

- Donant suport a les organitzacions que ajuden a crear treball, promouen habitatges i faciliten el diàleg.
- Pregant i promovent pelegrinatges per a l'encontre amb les comunitats cristianes a Terra Santa i fer-los arribar el nostre suport.
- Sensibilitzant els nostres líders polítics i oposant-se decididament contra tots aquells que busquen crear una major divisió.

Per damunt de tot mantenim a les nostres oracions els joves d'aquesta terra i, inspirats pel Papa Francesc, ens comprometem, amb l'ajuda de Déu, a posar de la nostra part el possible per fer d'aquesta terra un lloc més humà i més digne per als joves d'avui i del futur.

BISBE DECLAN LANG, president de la Coordinadora per Terra Santa

BISBE UDO BENTZ, Alemanya

ARQUEBISBE STEPHEN BRISLIN, Sudàfrica

BISBE PETER BÜRCHER, Escandinàvia, Finlàndia i Islàndia

BISBE ÓSCAR CANTÚ, Estats Units

BISBE CRISTOPHER CHESUN, Església d'Anglaterra

ARQUEBISBE RICCARDO FONTANA, Itàlia

BISBE LIONEL GENDRON, Canadà

BISBE NICHOLAS HUDSON, Comissió de Conferències Episcopals de la Comunitat Europea (COMECE)

BISBE WILLIAM KENNEY, Anglaterra i Gal·les

BISBE DONAL MCKEOWN, Irlanda

BISBE WILLIAM NOLAN, Escòcia

ARQUEBISBE JOAN-ENRIC VIVES, Espanya i Andorra

MONS. DUARTE DA CUNHA, Consell de les Conferències Episcopals d'Europa (CCEE)

Del Castellot de Viver a Queralt. Miscel·lània

MMn. Climent Forner —capellà, escriptor, poeta— aplega en el seu nou llibre *Del Castellot de Viver a Queralt. Miscel·lània* (Edicions de l'Albí, Berga 2017) articles de temàtica vària però pràcticament tots ells amb un denominador comú: l'amor a l'Església i l'amor a Catalunya.

Es tracta d'un conjunt d'articles publicats en el *Full Diocesà de Vic-Solsona* i en altres òrgans de comunicació escrita (*Regió7, Serra d'Or, Quaderns de Pastoral, L'Erol, Taüll, Montbordó*, etc.), de discursos o parlaments (en Jocs Florals i altres certàmens, en homenatges a alguns estimats mestres o amics), de pregons de festes majors, homilies, ressenyes i pròlegs de llibres, manifestos, poemes... i fins algunes entrevistes que li han fet.

Climent Forner (Manresa, 1927) ha exercit el sacerdoci en diverses parròquies del bisbat de Solsona i actualment en les de Viver i Serrateix.

En el pròleg, Xavier Pedrals, director de l'Arxiu Comarcal del Berguedà, parla de les idees bàsiques o essencials que han guiat l'actuació literària de l'escriptor-poeta al llarg de tota la vida i que resten diàfanament reflectides també en el present volum. I enumera, entre altres, la defensa de la llengua catalana i la lloança de la seva vitalitat, la reivindicació de la literatura com a necessitat vital, la defensa de l'obra literària amb una visió transcendent.

Mn. Climent se sent hereu i explícit defensor de la doctrina del Concili Vaticà II, i en els seus escrits hi ha la constant referència a l'Església com a comunitat de germans. Per la doble condició d'eclesiàstic i poeta, segueix el solc llaurat per Mn. Jacint Verdaguer, de qui Forner és un grandíssim admirador, procurant servir el país amb el calze i la lira.

Aquest llibre, com altres d'anteriors del mateix autor, és una bona radiografia dels principals esdeveniments sobre fe i cultura viscuts a Catalunya i arreu en els darrers temps. L'autor pren el pols a molts actes significatius de la vida eclesiàstica i civil del nostre ara i aquí.

Mossèn Climent és una veu lliure i valenta en les seves valoracions, opinions i comentaris sobre fets i persones.

La seva obra té un gruix considerable. Coincideixo amb Joan Ferrer i Costa a destacar, entre la seva extensa producció, aquests dos llibres, l'un de poesia i l'altre de prosa: *Preneu-m'ho tot, deixeu-me la Paraula* (2007) i *Un llarg hivern a Castellar de n'Hug. Diari d'un rector* (1996).

L'obra aquí ressenyada, la més recent eixida del forn d'en Forner, corrobora la llarga tasca de servei al país i a l'Església per part d'aquest nonagenari jove escriptor.

CARLES RIERA

Prevere del bisbat de Vic

Rector dels Prats de Rei i de Sant Pere Sallavinera

El Bon Pastor
Revista per a preveres
